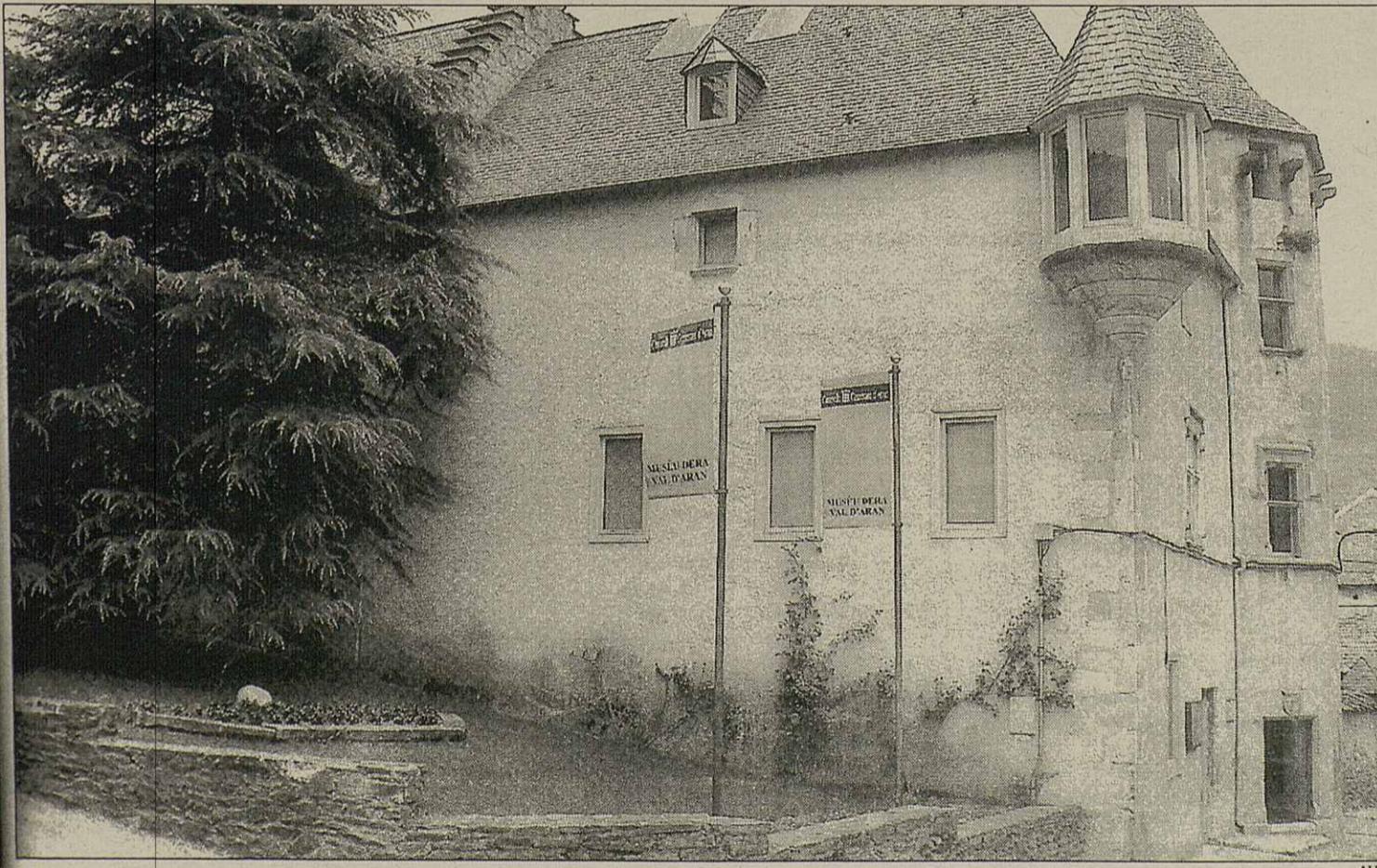

AUÉ

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI AVUI

DISSABTE
27 DE SETEMBRE
DE 2003
N. 81

Un totau de 16.650 personnes visiten eth hilat museïstic dera Val d'Aran
Er Ecomusèu çò de Joanchiquet a estat eth que mès afluéncia toristica a auut

Er Ecomusèu Cò de Joanchiquet de Vilamòs ei un des musèus que fistonen eth hilat museïstic d'Aran

**Victoria Garcia
Viella (CASTIÈRO)**

Un totau de 16.650 personnes an passat peth hilat museïstic dera Val d'Aran, segontes se desprend dera estadistica sus era quantitat de public realizada peth Musèu dera Val d'Aran. Aguest hilat lo compausen era Mòla de Salardú, era Fabrica dera Lan, er Ecomusèu çò de Joanchiquet de Vilamòs, era Tor deth Generau Martinhon e era Glèisa de Sant Joan d'Arties.

Es resultats obtenguts demòsten, un còp mès, qu'eth mes d'agost ei eth que mès afluéncia toristica recep en tot obtier un totau de 9.444 visitants.

En cambi, enes mesi de junhèga e seteme se mòstre un amendriment de visitants. En junhèga, en tot auer en compde que non totes es installations se dauriren eth dia 1, s'artenhec era

visita de 4.526 personnes; en contraposicion der 1ath 15 de seteme se n'obtieren un totau de 2.680. Per un autre costat, s'analism es visitas per grops o individuaus

observaram que subgessen es visitas per part de particulars damb un totau de 8.811. Atau madeish, trobam 1.324 personnes qu'aperten a grops, des quaus 785 visitants son dera tresau edat, 450 de grops de d'autres caracteristiques e 89, tanhen a

**En 2003
acreishen
es visites
respècte es
artenhudes
est'an passat**

desparières grops d'edat d'estudiants. Se comparan donades der ostiu de 2002 e de 2003 veiram qu'es visites en hilat museïstic dera Val d'Aran an agrani, per'mor qu'er Ecomusèu çò de Joanchiquet de Vilamòs en 2002 obtie 6.323 visites respècte es 6.515 d'enguian; era Tor deth Generau Martinhon en 2002 n'auc 3.563 respècte es 4.089 de 2003. Cau soslinhar qu'autant dera Mòla de Salardú coma dera Fabrica dera Lan non se n'an referéncias d'auti ans pr'amor qu'aguestes installations an estat restaurades e dubertes ath public a mejans deth present an.

Aguesta setmana en

**Exit de
participacion ena
dusau edicion der
"Aplec deth Bolet"
celebrat en Arties**

**Amplien en 180 es
places deth nau
parcatge en nuclèu
dera cota 1500 de
Vaquèira**

Era llau. edición der "Aplec deth Bolet" amasse a 350 "penhistes"

Un totau de mil personnes visiten era misharnoada e ei avalorada pes organizadors coma un èxit

Redaccion
Arties (ARTIES E GARÓS)

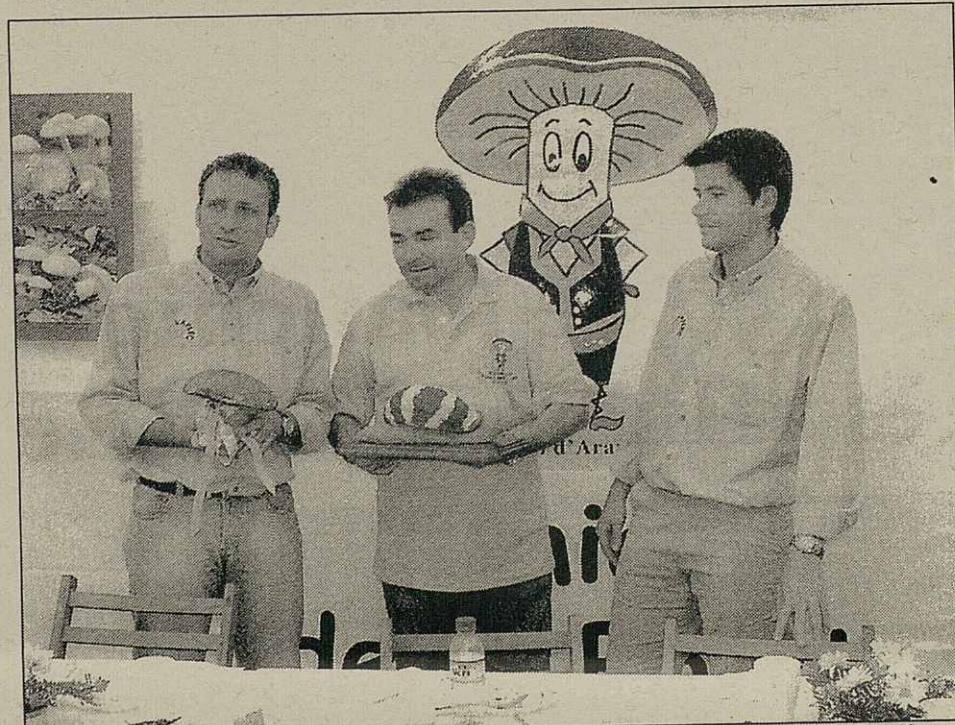
Un totau de mil personnes visitèren era dusau edición der "Aplec deth Bolet" que se celebrèc era dimenjada passada en Arties. Agesta siguec avalorada d'exitosa per part des organizadors dera trobada per'mor qu'ues 350 personnes acorropades en cinc còlhes i participèren des de diuen-

Se codinèren enter 350 e 400 quilòs de camparòus

dres peth ser enquia dimenjada. En agesta hèsta gastronomica se consumiren de 350 a 400 quilòs de camparòus, maugrat qu'enquan era climatologia non a estat era mès avienta tà cuelher-les. Era trobada constèc d'un seriàt d'actes coma visites culturals, exposicion e venta de camparòus, campionat de gólf en Salardú, desparièrs concisi, ua conferéncia sus es misharnons a cague de dus micològs deth Departament der Institut d'Estudis Ilerdencs, ua sardinada e eth popular passacarrera de totes es còlhes per Arties.

Pendent tota era dimenjada es camparòus siguieren presents en toti es plats mès sonque ère obligatori incluir-les en dinar de dimenjada. Ei per aço qu'enquan era nauetat a estat er autrejament d'un prèmi ath melhor plat elaborat en aguest dinar. Segontes Josep Canut, un des organizadors dera misharnoada, "era prumèra edición

ère ua prova pilòt, totun en agesta a estat quan s'an creat es còlhes" e higec qu'"ara per ara contunharam ena madeisha linha e eth nòste propòsit ei assolidar-mos". Era organizacion tanben aufric dimenjada, per 15 euros, un tastet de camparòus as personnes que la visitauen en tot despartir-ne un centeat.

Manel Gil, un des organizadors der Aplec damb es micològs

CARLOS SÁNCHEZ

OPINION

Carlos Barrera

SINDIC D'ARAN

Carta informativa

Eth Consell Generau e eth Servici Aranés dera Salut, en tot atier era aparicion de diuèrsi anons en publicacions locaus prebotjats pera ADDA 2030, enes quaus se hè referéncia ar Espitau Generau de Vielha, volem méter de manifest:

1. Ne eth SAS ne er Espitau Val d'Aran mantien cap de tipe de ligam ne an agut cap de coneishement dirècta des activitats prebotjades pera ADDA 2030.
2. Cau avertir e remerciar era possibla confusion que pòt

crear as ciutadans eth hèt d'utilizar es sigles qu'identifiquen era Associacion de Disminuidi d'Aran (ADDA), qu'ei ua entitat damb personalitat, objectius, components e localizacion totaument diferenciada.

3. Ei laudable era preocupacion e er interès dera societat civila tà collaborar en ob-

tencion de recorsi sanitaris, mès entenem qu'agesta preocupacion cau adreçar-la as institucions que n'an era responsabilitat, pr'amor de garantir autant era viabilitat tecnica des projectes, com era sua seguretat e efficacia e era qualitat de prestacion deth servici en toti es sòns aspects.

Autant en cas dera dialisis coma en dera donacion d'organs e sang, ahòrs que tracte ADDA 2030, eth Consell Generau, en assumir es transferencies en matèria sanitaria, damb era constitucion deth Servici Aranés dera Salut met enes mans e a disposicion des ciutadans d'Aran un èster tà canalizar es inquietuds, iniciatives e besonhs dera poblacion en tot susvelhar pera eficiencia e era qualitat ena prestacion de servicis.

Comence era installacion deth rocòdrom de Salardú

Ei era installacion deth rocòdrom, plaçat en ua façada exteriora dera Aubèrja de Salardú, se comencè deluns passat. Aguest equipament, que compde damb ua nautada de dètz metres e ua amplada de sis, aperten ara Escòla de Tecnics Esportius dera Val d'Aran e servirà coma complement entà assignatures que s'impartissen en agesti corsi. Atau madeish, deth bastiment se n'a encuatd eth Consell Generau d'Aran amassa tamb era Secretaria dera Generalitat der Espòrt. Era empresa Top 30 ei era qu'amarà a tème era sua installacion damb un pressupòst totau de 27000 euros apuprètz. De un auta faiçon, era dubertura deth rocòdrom ei prevista entà ben lèu e serà considerada coma era melhor installacion d'aguestes caracteristiques ena Val d'Aran.

Finalizen es trabalhs deth Pontet de Rius

Ei Consell Generau d'Aran a acabat es trabalhs de bastiment deth Pontet de Rius plaçat ena zòna de Valarties. Agesti trabalhs an consistit en plaçament d'ua palanca de husta de 5,50 metres de longada de pin tractat. Atau madeish, entà que s'apogue arribar damb mès facilitat, tanben se melhoren es diuèrses senhalizacions e accèssi deth parçan. Eth còst d'agesta actuacion ei de 9700 euros, es quaus an estat finançats peth Plan d'Excellència Turistica dera Val d'Aran laguens der encastre der "Increment dera qualitat dera aufèrta".

Servicis

CONSELL GENERAU	973 64 18 01
OFEA (FOMENT ARANÈS)	973 64 00 92
TORISME VAL D'ARAN	973 64 06 88
MOSSOS D'ESQUADRA	973 35 72 85

GUARDIA CIVIL	973 64 00 05
POMPIERS D'ARAN	973 64 00 80
ESPITAU VAL D'ARAN	973 64 00 06
BAQUEIRA BERET	973 63 90 00
BUREU TORISME VIELHA	973 64 01 10
CORREUS	973 64 09 12

NOTARIA	973 64 00 10
RECAPTACION IMPÒSTI	973 64 02 78
ONA ARANESA	973 64 30 15
ALÍ (REDACCION)	973 64 30 51
GREMI D'HOTELERIA	973 64 06 01
LORDÈRES	973 64 18 01

PUJÒLO

Entamenen es travalhs dera Aubèrja de Salardú

Redaccion
SALARDÚ

Eth Conselh Generau comencèt eth darrèr deluns es travalhs de reforma des abitacions d'Aran I e Aran II (prumèr e dusau pis dera part mès petita) dera aubèrja Garona de Salardú. Aran I e II compden, actuaument, damb sies crambes tamb capacitat tà sies personnes cadua, tamb un banh collectiu d'òmes e un aute de hemnes que passaràn a èster

Passaràn d'auer sies abitacions per planta a auer-ne nau

sèt abitacions de quate personnes e dues de dues personnes, totes eres damb banh ath laguens. Aguestes melhors agrairàn era demorància que, d'ara tà dauant, compdarà damb un totau de 18 crambes. Es travalhs que seràn finalitzats enes darreries de noveme s'an adjudicat ara empresa Construcciones Valmasedo SL e an un pressupòst de 166000 euros finançadi totaument peth Conselh Generau d'Aran en tot mejançar ua subvencion deth Plan d'Òbres e Servicis. Eth gerent de Turisme Jovenil Val d'Aran, Toni Carré, expliquèc qu'"aguesti travalhs éren de besonh per'mor d'impartir-se-i en aguestes installacions es mòduls dera Escòla de Tècnics Esportius e es corsi des Agents Forestaus".

PUJÒLO

Era sala de plens der Ajuntament deth Naut Aran damb era equipa de govèrn

Amplien damb 180 places eth nau parcatge dera còta 1500 de Vaquèira

Aguesta zòna se complementarà damb un Palai de Congrès entà 500 personnes, ua piscina climatizada e un macrogimnàs

Victòria Garcia
SALARDÚ

Eth plen der Ajuntament de Salardú aprovec, damb eth vòt a favor de Convergència Democrática Aranesa e damb era abstencion d'Unitat d'Aran e deth Partit Renovador Arties e Garòs, eth contracte dera concession administrativa deth nucli de Vaquèira ena còta 1500, ath cant dera Val de Ruda.

Çò que se sage ei de melhorar es accéssei ath parcatge sosterranh de quate plantes damb capacitat entà 3000 coches expliquèc er alcalde der Ajuntamnet deth Naut Aran, Victor Leon. D'aguestes places 1500 seràn publiques e es autes entàs clients des otels. Aguest parcatge ei previst que sigue operatiu entara sason 2004-2005. Atau madeish, entà poder realizar aguestes melhors s'a

auut de hèr ua reforma deth projècte ena quau se contempla ua ampliaciò de 180 places. Ath delà, dessús deth madeish se bastirà un Palai de Congrès entà 500 personnes, sales de magasin, traducció simultànea, megafonia e sales de coffee break, atau coma ua piscina climatizada e un macrogimnàs. Aguesta concession a estat autrejada ara empresa Neu 1500 SL per un

periòde de temps de 50 ans e es travalhs finalizaràn en mai de 2007. Er Ajuntament deth Naut Aran, qu'a era titularitat d'aguest terren, artenh donques, 95 places de parcatge (50 deth parcatge de 3000 places e 45 deth de 180), atau coma un locau de 80 mètres quadrats ena zòna. Ena còta 1500 de Vaquèira tanben se bastirà tres otels de desparièrs plantes damb denominacion de quate esteles.

CASTIÈRO

Organizén era lèra Jornada Miei Ambientau tás escolans aranesi

Redaccion
VIELHA

Eth Departament de Joenessa deth Conselh Generau amassa damb eth CEIP Garona e tamb era collaboracion deth Servici d'Agricultura, Ramaderia e Miei Ambient deth Conselh Generau organizèren ager, tás escolans de cicle miei e superior, era l Jornada Miei Ambientau. Aguesta jornada consistic en ua

gessuda tara Val de Montgarri. Mès de 250 mainatges prenen part en agesta experiéncia dedicada ath coneishement dera flòra, fauna e geografia deth parçan enter d'autas causes. Ath delà, tanben se premanic un dossier informatiu e didactic entà qu'es mainatges aprigondissen sus agest tèma, ath madeish temps que coneishien eth sòu entorn e se sensibilizauen tamb eth medi.

Era passada dimenjada se disputèc ena Val d'Aran era setau pròva dera Copa Catalana BTT Internacionau 2003. Aguesta corsa se desvolopèc en Baish Aran. Eth prumèr classat en categoria masculina siguec eth biker der Orbea, Iñaki Lejarreta, e ena femenina guanhèc Silvia Rovira.

Actuaument aguest vestiari se coneish gràcies as colhes de dances araneses

AUÉ

Eth vestit popular en Aran enes sègles XVIII e XIX (II)

Maugrat de tier en son vestit pèces de forma e estructura fòrça pariona, non toti es abitants dera Val vestien igual. Era composicion, qualitat deth teishit e tanben eth color des vestits podien cambiar en fonction dera edat, gust, activitats, circostàncies e, sustot, dera posicion familiaria e sociau de qui les portaue. Atau madeish, es vestits de travalh e de diari èren senzilhs, sòbris, austèrs e lèu ben non variauen en foncion des mestiers, des categories sociaus o dera sason der an. Aguesti se confeccionauen damb teishits de lan e canam e es colors mès populars èren eth blanc, eth brun natural dera lan, eth nere, eth blu, eth vermell e eth mauva. Mès es diferéncias en gust o estament sociau se metien de manifest enes vestits de hèsta per'mor qu'èren mès complèts, ornats, colorits e vistosi qu'es de diari. Aguesti èren hèti damb teishits de lan, coton e seda d'im-

Redaccion
Vielha (CASTIÈRO)

Enes vestits de hèsta se metien de manifest es diferéncias de gust o classa sociau per'mor qu'èren mès complets e ornats

portacion. Er emplec de pèces de ròba de vestir específiques, comà era capucha o eth manto de dòu tòs hemnes e era capa, gambeto o capèth tòs òmes se tengue entà anar tà nòces, batalhes, enterraments,... enter d'autas. Eth color s'ubergessent alavetz ère tostemp eth nere. Era influéncia des modes cortesanes e urbanes sus era faïçon de vestir des aranesi auie estat plan fèbla pendent sègles. Ath delà, es nauetats arribauen tostemp tard e non artenien que s'i involucressen es classes mès podentes. Mès, a compdar dera dusau meitat deth siècle XIX, era situacion se capvirèc e pòga pòc es aranesi comencèren a vestir-se, segontes es sues possibilitats, ara moda. Non siguec enqua començaments deth siècle XX que se remplacèc e abandonèc eth vestit tradicionau. En tot èster era gent de mès edat era que contunhau en tot mantier quauqu'ua des pèces característiques d'aguest vestiari.

ara que i èm

Jusèp Lois Sans

Frontèra

Era Val d'Aran ei un país de frontèra. Voi díder qu'a de viuer ua situacion de termièra entre Estats qu'ena sua existéncia a representat ua diferéncia culturau qu'en occasions (ena istòria) s'apropau a diferéncias civilizacionaus. Aué, quan era idèa d'Euròpa s'impause, quan deisham era Val d'Aran e entram en França (domatge de non poder díder Occitània) sentem qu'auem entrat en un espaci different, damb configuracions estranhes as nòstres e damb organizacions territoriaus que mos criden era atencion (en aguest cas tanben intuim ua riquesa econòmica diferente). Se liegem era premsa descurbim un concèpte different de çò qu'ei sociauments important, e se mos apropan as individus vedem en eri ua concepcion vitau desparièra, ua forma d'interpretar es relacions umanes que non ei era madeisha qu'era nòsta. Concretant, era sua "politesse" non ei iguala qu'eth nòste critéri d'educacion, eth "comme il faut" ei different deth nòste sentit comun, eth "savoir faire" non ei çò de madeish qu'era competència. Diferéncias semblantes les trapam quan passam de França tà Itàlia (entre Menton e Ventimiglia, per exemple, era diferéncia ei tant o mès pronunciada qu'entre Les e Hòs), e parallèlament quan cambiam de França tà Alemanha. Existissen programes europeus adreçats a crear espacis de travalh conjunt e de vida en comun enes frontères. Era experiéncia mesenhale que França (eth govèrn) non i met massa volentat en qu'aguestes diferéncias se trinquen e se nivèlen e non facilite participar en aguesti programes. Ei mès, darreraments, es prumèrs mandataris francesi an començat a metre en entredit era volentat francesa d'èster part dera Union Europea. França s'ac hè dificil.

DAMB ERA COLLABORACION DETH DEPARTAMENT DE PRESIDÈNCIA DERA GENERALITAT DE CATALUNYA E DETH CONSELL GENERAU D'ARAN

